

کتاب آموزشی

COBIT

مدیریت کنترل‌های داخلی و امنیت در فناوری اطلاعات

مؤلف: انستیتو دولت فناوری اطلاعات آمریکا

مترجمان: کورش مقدسی، علی جزایری

**NAGHOOS
PUBLICATION**

عنوان و نام پدیدآور	کتاب آموزشی COBIT : مدیریت کنترل‌های داخلی و امنیت در فناوری اطلاعات / مؤلف انستیتو دولت فناوری اطلاعات آمریکا؛ مترجمان کورش مقدسی، علی جزایری
مشخصات نشر	تهران: انتشارات ناقوس، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	۱۹۲ ص.: مصور، جدول.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۳۷۷-۵۲۱-۶ : ۶۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا	
یادداشت	عنوان اصلی: COBIT student book.
یادداشت	کتابنامه به صورت زیرنویس.
موضوع	تکنولوژی اطلاعات
موضوع	تکنولوژی اطلاعات — مدیریت
موضوع	حسابرسی
شناسه افزوده	مقدسی، کورش، ۱۳۲۹-، مترجم
شناسه افزوده	جزایری، علی، ۱۳۶۲-، مترجم
شناسه افزوده	مؤسسه مدیریت فناوری اطلاعات
شناسه افزوده	IT Governance Institute
رده بندی کنگره	۱۳۹۰ ۵/۵۸۸
رده بندی دیویی	۰۰۴
شماره کتابشناسی ملی	۲۶۷۲۹۸۳

NAGHOOS
PUBLICATION

www.naghoospress.ir

انتشارات ناقوس

چاپ اول

نام کتاب	کتاب آموزشی COBIT :
ناشر	انتشارات ناقوس :
مترجمان	کورش مقدسی، علی جزایری :
چاپ اول	۱۳۹۰ :
تیراژ	۱۰۰۰ جلد :
لیتوگرافی	نهای :
چاپ و صحافی	کنج شایگان :
صفحه‌آرا	مریم رضائی :
قیمت	۶۰۰۰ ریال :
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۳۷۷-۵۲۱-۶ :
ISBN	978-964-377-521-6 :

مسابیح مالی این کتاب توسط شرکت پتسا تأمین گردیده است. تکثیر تمامی یا قسمتی از این اثر به صورت حروفچینی یا چاپ مجدد، چاپ افست، پلی‌کپی، فتوکپی و انواع دیگر چاپ ممنوع است و بیکرد قانونی دارد.

مراکز پخش:

۱- انتشارات ناقوس: میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، خیابان روانمهر، کوچه دولتشاهی، پلاک ۲

تلفن و فاکس: ۰۲۱-۸۵۲۰۸۵۲۰ - ۰۲۱-۶۶۴۰۱۷۹۸ - ۰۲۱-۶۶۴۱۷۰۷۲ - ۰۲۱-۶۶۴۶۶۷۹۳

۲- کتابفروشی الیاس: خیابان انقلاب، نبش فروردین

سخنی با خواننده گرامی

شرکت پتسا با بیش از دو دهه حضور فعال در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات و ارائه راه‌حل‌های جامع و یکپارچه به شرکت‌ها و سازمان‌ها، یکی از رسالت‌های حرفه‌ای خود را ترویج استانداردها و چارچوب‌های بین‌المللی در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات دانسته و لذا مشتریان خود را به منظور ایجاد ارزش افزوده در پیاده‌سازی، بهره‌برداری و توسعه این فناوری در راستای اهداف کسب و کار آنها به تبعیت از این چارچوب و استانداردها ترغیب می‌نماید.

کوبیت، چارچوب جامع کنترل داخلی است که به طور خاص به امور کنترل داخلی مربوط به فناوری اطلاعات می‌پردازد و ابزاری جهت ارزیابی سیاست‌ها، رویه‌ها، فرایندها و ساختارهای سازمانی است که اطمینان می‌دهد اهداف کسب و کار تحقق می‌یابند و از وقایع نامطلوب جلوگیری خواهد شد و یا اینکه این‌گونه رویدادها کشف و اصلاح می‌گردند. امید است که حمایت در انتشار این کتاب گامی هر چند کوچک اما مؤثر در این راستا باشد.

محمود اکبری

مدیرعامل و عضو هیئت مدیره شرکت پتسا

فهرست مطالب

۳	سخنی با خواننده گرامی
۷	پیشگفتار مترجم
۹	پیشگفتار مؤلف
۱۱	فصل اول: چارچوب COBIT
۱۱	چارچوب COBIT
۱۱	مفهوم COBIT: ظهور سازمان و مدیریت فناوری اطلاعات
۱۵	مخاطبان COBIT: مدیران، کاربران و ممیزان
۱۶	جزئیات چارچوب COBIT
۲۳	خانواده محصولات COBIT
۲۸	جهت‌گیری هدف کسب و کاری COBIT
۲۹	جدول خلاصه COBIT
۳۰	پرسش‌های مبروری
۳۳	فصل دوم: اجزاء COBIT برای فرایند DS2 فناوری اطلاعات
۳۳	اجزاء COBIT برای فرایند DS2 فناوری اطلاعات
۳۳	هدایت چارچوب COBIT
۳۶	مفهوم و اهمیت DS2، مدیریت خدمات شخص ثالث
۳۷	اهداف کنترلی برای DS2، مدیریت خدمات شخص ثالث
۴۱	شیوه‌های کنترلی برای DS2، مدیریت خدمات شخص ثالث
۴۴	رهنمون‌های ممیزی برای DS2، مدیریت خدمات شخص ثالث
۴۹	رهنمون‌های مدیریتی برای DS2، مدیریت خدمات شخص ثالث
۵۳	پرسش‌های مبروری

۵۵	فصل سوم: اجزای COBIT
۵۶	تعریف یک برنامه استراتژیک فناوری اطلاعات، PO1
۷۱	ارزیابی ریسک‌ها، PO9
۸۷	مدیریت پروژه‌ها، PO10
۱۰۹	تهیه و نگهداری نرم‌افزارهای کاربردی، A12
۱۳۱	تضمین امنیت سیستم‌ها، DS5
۱۶۰	شناسایی و تخصیص هزینه‌ها، DS6
۱۷۰	نظارت بر فرایندها، M1
۱۸۱	ارزیابی گنایت کنترل داخلی، M2

پیشگفتار مترجم

تاریخ فناوری اطلاعات به پیش از اختراع کامپیوترهای کنونی می‌رسد و قدمت آن را می‌توان حتی به قرن‌ها پیش نسبت داد. در عصر حاضر، فناوری اطلاعات تبدیل به پیش‌نیازی ضروری به منظور انجام فعالیت‌های پیچیده شده است. در این زمان، سازمان‌های تجاری و غیرتجاری‌ای موفق خواهند بود که بخشی از سرمایه خود را به این فناوری اختصاص دهند. این واحد در سازمان‌های به‌بلنوغ رسیده وظیفه ذخیره‌سازی اطلاعات، محافظت از اطلاعات، پردازش اطلاعات، انتقال اطلاعات و بازیابی آن را در مواقع لزوم برعهده دارد.

هرچند که قدمت فناوری اطلاعات به گذشته‌ای بسیار دور بازمی‌گردد، زمان زیادی از تهیه چارچوب کوبیت نمی‌گذرد. اولین نسخه این چارچوب در سال ۱۹۹۶ میلادی تهیه و در اختیار متخصصان فناوری اطلاعات قرار داده شد. به گفته سازمان تهیه‌کننده این چارچوب، ISACA، کوبیت چارچوبی برای ریسک‌های مدیریتی فناوری اطلاعات می‌باشد یا به بیانی رسمی‌تر کوبیت چارچوب و جعبه ابزاری می‌باشد که به مدیران این اجازه را می‌دهد که میان الزامات کنترلی، مسائل فنی و ریسک‌های کسب و کار پل بزنند.

یکی از خصیصه‌های متمایزکننده کوبیت از سایر استانداردهای موجود ارتباطی است که کوبیت میان اهداف کسب و کار و اهداف فناوری اطلاعات برقرار می‌نماید. کوبیت سنج‌ها و معیارهایی را فراهم می‌آورد که با استفاده از آنها می‌توان میزان موفقیت پیاده‌سازی این چارچوب را اندازه‌گیری نمود و مسئولیت‌های مالکان کسب و کار و فرایندهای فناوری اطلاعات را شناسایی نمود.

کوبیت کاربرد فناوری اطلاعات را به چهار حوزه (برنامه‌ریزی و سازماندهی، تهیه و اجرا، تحویل و پشتیبانی، و نظارت و ارزیابی) تقسیم‌بندی نموده و در مجموع ۲۴ فرایند مختلف را در این چهار حوزه تحت پوشش قرار می‌دهد. کوبیت برای هر یک از این ۲۴ فرایند اهداف کنترلی، شیوه‌های کنترلی، رهنمون‌های مدیریتی و رهنمون‌های ممیزی فراهم نموده و متخصصان را برای پیاده‌سازی این چارچوب گام به گام هدایت می‌نماید.

این کتاب مشتمل بر سه فصل می‌باشد که دو فصل اول ویژگی‌های چارچوب کوبیت به همراه مثال‌هایی از کاربردها و پیاده‌سازی‌های موفقیت‌آمیز کوبیت را دربرمی‌گیرد. در فصل سوم چندین فرایند از فرایندهای تعریف شده در چارچوب کوبیت آورده شده و مطابق با استاندارد کوبیت شرح داده شده‌اند.

پیشگفتار مؤلف

هدف از این کتاب فراهم آوردن مستندی آموزشی برای COBIT و پیاده‌سازی آن می‌باشد که می‌تواند در برنامه درسی دانشجویان مدیریت سیستم‌های اطلاعاتی، مدیریت امنیت اطلاعات، ممیزی، ممیزی سیستم‌های اطلاعاتی یا سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری قرار داده شود. این کتاب توسط انستیتو دولت فناوری اطلاعات^۱ با همکاری گروهی از دانشگاهیان بین‌المللی و متخصصان این عرصه تهیه شده است.

این کتاب از سه بخش تشکیل شده است. فصل ۱ به شرح کلیه اصول چارچوب کوبیت می‌پردازد. فصل ۲ این دانش را یک قدم به جلو برده و به این بحث می‌پردازد که چگونه عناصر چارچوب کوبیت می‌تواند به ویژه برای مدیریت کردن خدمات یک شرکت ثالث (فرایند DS2 کوبیت) به کار گرفته شود. در هر دو فصول ۱ و ۲ مثال و شواهدی فراوانی ارائه شده است که چارچوب کوبیت و کاربردهای آن را نشان می‌دهد. فصل ۳ عناصر کوبیت را برای ۸ فرایند از ۲۴ فرایند کوبیت فراهم می‌کند (که توسط مؤلفان این کتاب انتخاب شده‌اند): PO1, PO9, PO10, DS5, DS6, M1 و M2. اطلاعات فصل ۳ می‌تواند به عنوان راهنمایی برای دانشجویان که بر روی بخش‌هایی خاص کوبیت کار می‌کنند، در نظر گرفته شود.

انستیتو دولت فناوری اطلاعات، همچنین، سه محصول دیگر توسعه داده است که می‌توانند این کتاب را تکمیل نمایند: بسته نمایشی کوبیت، که ۸۰ اسلاید جامع در مایکروسافت پاورپوینت را دربرمی‌گیرد که تمامی عناصر کوبیت را شرح می‌دهند؛ مطالعه موردی کوبیت: TIBO (در سطوح بالاتر) که می‌تواند توسط دانشجویان برای اعمال دانش کوبیت در شرایط واقعی مورد استفاده قرار بگیرد؛ و Caselet‌های کوبیت که شامل مطالعات موردی کوچکتر برای سطح تحصیلی پایین‌تر می‌باشد.